

藏区

旅游文化百问

泽仁多吉 编著

四川出版集团 四川民族出版社

四川藏区

旅游文化百问

泽仁多吉 编著

图书在版编目(CIP)数据

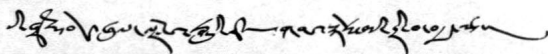
四川藏区旅游文化百问/泽仁多吉编著. —成都: 四川民族出版社, 2008. 12

ISBN 978-7-5409-4175-8

I. 四… II. 泽… III. 藏族—民族地区—旅游—文化—四川省—问答 IV. F592.771-44

中国版本图书馆CIP数据核字(2009)第007839号

顾问: 何晓平 牛麦泽翁

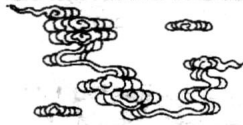
四川藏区旅游文化百问

SICHUAN ZANGOU LUYOU WENHUA BAIWEN

泽仁多吉 编著

责任编辑	阿旺泽仁扎西 林么周
责任校对	伍登富
装帧设计	经典记忆文化传播有限公司
出版发行	四川出版集团 四川民族出版社 (成都三洞桥路12号)
邮政编码	610031
印 刷	成都蜀通印务有限责任公司
成品尺寸	146mm × 210mm
印 张	10.5
字 数	218千
版 次	2009年3月第一版
印 次	2009年3月第一次印刷
书 号	ISBN 978-7-5409-4175-8
定 价	38.00元

著作权所有·违者必究。

ཆེན་པོ་པའི་ལྷ་རྒྱལ་རྒྱུད་ མཛོད་བསྟུན།

ཀུན་ཆེ་རིང་རྩོམ་ཅི་ཁམས་ཀྱི་རུབ་སྟོགས་སམ་ཤར་རྒྱལ་མོ་རིང་སྟེ།
 བོད་ཀྱི་རིང་ཆེན་ནམ་བཞིར་གཤམ་པ་ཤར་གོང་པོ་རིང་། ལྷ་ཁྲ་མོ་སྟག་
 ཆོང་རིང་། སྤང་ཆོང་རིང་། བྱང་སྤང་རྒྱལ་མོ་རིང་གཤམ་པ་བཞི་ལས་བྱང་
 སྤང་རྒྱལ་མོ་རིང་སྟེ། སྤྱབ་དཔོན་པོ་རོ་ཅ་ནས་བསྐྱབ་པ་ཉམས་བཞིས་
 མཛོད་ཅིང་རྒྱལ་མོ་གཤམ་སྤྱིང་པོ་སྟགས་སྟགས་སྟེ་ཆེན་མང་པོ་
 བསྐྱངས་པས་སངས་རྒྱལ་ཀྱི་བསྟན་པ་ཆེས་དར་བར་བྱས་པའི་གནས་
 ཕྱིན་རྒྱལ་ཅན་དེར་མ་དྲིན་མོ་ཆེ་ཞིག་གི་པར་ནས་འཆར་ཡོངས་བྱང་
 ཞིང་། ས་ལས་ལ་འཛོན་ཞིང་མིག་རྒྱང་རིང་བ་ཞིག་གིས་རྒྱང་ནས་ཞིང་
 པའི་སྟན་མཁུ་ལས་ལ་མ་སྦྱོད། འཕྲོག་པའི་གནག་སྟག་གི་གཡོག་ལས་
 ལ་མ་བཞོལ་ནས་སྤྱབ་ཁྱར་བསྐྱལ། ཆེ་རིང་རྩོམ་དཔེ་ཁྲག་རྒྱབ་ཏུ་
 ཁྱར་ནས་ཀ་ཁའི་སྟན་དག་གྱེར་འདྲོན་བྱས་པ་ནས་ཤུས་པའི་གསེང་
 གི་བར་ཏུ་རིག་གནས་ལ་ཏུང་ཞེན་གྱི་འདུན་མའི་རྩོམ་ཞིག་བཞེངས།
 ས་མས་བཙལ་བའི་རེ་བ་ས་ལ་མ་སྐྱར་བ་ཞིག་གི་སྟོན་ནས་རིག་པའི་
 གནས་ལ་འབད་པ་བཟང་ཞིང་བྱབ་འབྲས་དག་འར་བ་ཅིག་སྟོབ་པས་
 ཤ་ལ་མདངས་དང་རིག་པ་ལ་རྐང་ཡོད་པ་ཞིག་ཏུ་བྱུར་བས་བོད་སྟག་
 རིག་པ་ཅན་གྱི་གལ་ཏུ་རྩོད། དེ་ནས་ས་མ་དྲིན་ཆེན་དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཆེ་
 རིང་རྩོམ་ལ་སྤར་ལས་སྟག་པའི་རེ་བ་ཞིག་གིས་སྐྱལ་མར་བྱས་ཏེ།

མཛོད་དག་བཞག་སྒྲུབ་སྒྲུབ་ལྟ་བུ་བཏང་། མཛོད་དག་སྒྲུབ་འབྲིང་དེ་རུ་
 དག་ཀྱང་ལྷག་བསམ་གྱི་སྒྲུབ་དཀར་ལ། ཤེས་རིག་གི་ཉི་མ་ཆ་བ་མང་
 ཅམ་བཞུགས་པས་དག་ཀྱང་བཟང་པོའི་དག་སྒྲུབ་ན་བཟང་བཟང་པོའི་
 རྩ་རས་ཟེར་བ་ལྟར་ཡིན་པས་ཆེ་རིང་རྩོམ་རྩི་ཞིང་ས་གཤིན་པོའི་ལ་
 ཉོག་དེ་སྒྲུང་ཆར་སེལ་མས་བསྐྱེད་བསྐྱིངས་བྱེད་པ་བཞིན་ཤེས་རིག་གི་
 འབྲུ་བཅུད་སྒྲིབ་ལ། གཤིས་སྒྲིབ་ཀྱི་ལ་འདབས་མཛོད་པའི་པ་བཟང་བུ་
 ཞིག་གི་ཚུལ་རུ་སི་ཁོན་ཞིང་ཆེན་པོད་ཡིག་སྒྲུབ་ལྟ་བུ་རྒྱགས་འཕྲོད་ཐུབ་
 པར་བྱུང་།

ཆེ་རིང་རྩོམ་སྒྲུབ་མ་དཀྱིས་མའི་འཆོ་བ་ལ་རྩལ་ཞིང་རྒྱབ་རི་བྲག་
 དང་། ཆེ་མོ་མཐུང་ཟེར་བ་ལྟ་བུའི་ཆེ་བཅན་གཉན་པོ་གང་ལ་ཡང་
 རྒྱབས་ཞུས་མེད་ན་ཡང་། ལུ་བཟང་གི་གཞུ་མོ་ལ་ཤེས་རིག་གི་མདའ་མོ་
 བཀང་སྟེ། ཀྱང་གྱིས་མཐོ་སར་འཛོག་དགོས་པ་ཞིག་རུ་གྱུར་པས་སི་ཁོན་
 ཞིང་ཆེན་པོད་ཡིག་སྒྲུབ་ལྟ་བུའི་རྩ་མཛོད་དབུས་ཁམས་གསུམ་གྱི་མི་སྣ་
 ཆེ་ཆུང་མང་པོ་འཛོམས་པའི་གསེབ་ནས་ཀྱང་སྒྲུབ་མ་ཆོགས་པ་དང་།
 འཛོན་གྱུ་དང་། རྒྱུར་དཔོན་སོགས་ཀྱི་འགན་ཁུར་ནས་དག་ཀྱང་གྱི་
 དཔུང་རོགས་བཟང་པོ་ཞིག་བྱེད་ཆུང་། མཛོད་ན་ཆེ་རིང་རྩོམ་གྲུ་
 པ་རེ་ལ་རྒྱང་རྒྱས་རེ་བཞག་སྟེ། མི་ཆེ་ལ་སྟོང་པོ་ཡོད་པ། མི་ལྷན་དོན་
 དང་ལྷན་པ་ཞིག་གི་སྒྲུགས་ལ་འབད་པ་བརྒྱ་སྟག་གིས་བསགས་པའི་ལ་
 རྒྱས་ནི་ནམ་ཡང་ཡལ་བ་མེད། ད་དུང་ཁོང་གི་མི་གཤིས་ནི་ངང་རྒྱད་
 རིང་ལ་རྒྱང་འཛོན་གྱི་ལ་རྒྱ་ཅན་གྱི་རིགས་སུ་སྤངས་བས་རང་རིགས་ཀྱི་ལ་
 རྒྱ་མཐོར་སྒྲིང་བའི་མི་སྣ་ཞིག་ཡིན་ཅང་མི་རིགས་ཀྱི་རྒྱང་མི་འདྲན་
 ཞིང་། རང་རིགས་ཀྱི་རིག་ཅོར་དེ་དག་ལ་དགའ་ཞེན་གྱིས་དང་ལེན་
 དང་། རང་རིགས་ཀྱི་ཤེས་རིག་གི་བསྟན་པ་ལ་སྤྲི་བྱའི་ཆེད་རུ་ད་ལ་མ་

རྒྱས་དང་འབྲེལ་བའི་ཡུལ་སྤྱོད་གོམས་གཤིས་ཀྱི་དཔེ་དེབ་གཅིག་བསྐྱུན་
པ་འདི་ལ་ཐུན་གྱིས་ཀྱང་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

དཔེ་དེབ་འདི་ནི་ཁོང་གིས་ལས་ཞོར་དུ་རྩོམ་སྒྲིག་བྱས་པ་ཡིན་ཞིང་།
གཅིག་ན་གཞུང་ལས་མང་བ། གཉིས་ན་བྱིས་ཚང་གི་རྒྱས་པ་ཆེ་བ།
གསུམ་ན་མཉེན་ཉེ་འབྲེལ་གྱི་དོན་ལ་ཡང་བསམ་གཞིགས་བྱེད་དགོས་
པ་སོགས་འཁོར་བའི་བྱ་བ་ལ་ཇི་ཅམ་གྱིས་བྲེལ་བྱེད་ཆེན་ཡང་དཔེ་དེབ་
འབྲི་བའི་བྱ་བ་འགོ་བརྩམས་ནས་བཟུང་ཕྱིར་ཁུར་གོམ་གང་མ་གོར་བ་
རྩོམ་པའི་ལས་ལ་འཇུག་ཚུལ་བདག་ལ་ཆ་རྒྱས་ཡོད་པས་དགའ་འོས་པ་
ཞིག་རེད། དཔེ་དེབ་འདིར་བོད་ཀྱི་ཡུལ་སྤྱོད་དང་འབྲེལ་བའི་ལ་རྒྱས་
ཁག་མང་པོ་ཞིག་བྲིས་ཡོད་པས། བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ལ་རྒྱས་དོ་རྒྱུད་
བྱེད་སའི་མེ་ཁོང་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད་པས་རྒྱ་ཆེའི་སློག་པ་པོ་ནམ་པ་ལ་
རྒྱན་བསྟར་དུ་འབྲུལ་བ་ལགས་ན་ཀུན་གྱིས་རྣམ་འཛོག་གིས་གཟིགས་
འཆོལ། དགེ་ཆན་ཆེ་རིང་རྩོམ་རྩལ་དུང་ཡིག་རྒྱུར་སྐྱར་གྱི་དབྱེད་རྩོམ་
བྲིས་པ་དག་ལ་རྒྱལ་ཁབ་རིམ་པའི་བྱ་དགའ་ཐོབ་པ་དང་། རྣམ་ཀུན་
དཔེ་སློག་ལ་དགའ་ཞིང་། བསམ་གཞིག་གི་དོགས་བཅད་བྱེད་པ་སོགས་
ཤེས་རིག་ལ་དགའ་བའི་རྟགས་ཁྱད་པར་ཅན་མང་པོ་མཐོང་གི་ཡོད།
རྗེས་སུ་ཡང་དགེ་ཆན་ཆེ་རིང་རྩོམ་རྩལ་རྩོམ་དེབ་ཅི་མང་ཞིག་ཕུད་དེ་
གངས་རྒྱང་ས་རྩོམ་རིག་གི་སྐྱེད་ཆ་ལངས་པོ་ལ་ཁ་རྩོན་གྱི་གསོས་སུ་
གྱུར་པ་དང་། ཤར་རྒྱལ་མོ་རོང་ན་དགེ་ཆན་ཆེ་རིང་རྩོམ་རྩལ་བུའི་བོད་ཀྱི་
ཤེས་ཡོན་པ་མང་པོ་ཞིག་ཡོང་བུ་རྒྱུ་ཡི་རྩོན་འདུན་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

དགེ་ཆན་ཆེ་རིང་རྩོམ་རིམ་གཉིས་ནི་བདག་གིས་མཐོང་སྐྱོང་ལ།
ཁ་མ་ཁི་དང་མི་འབྲུལ། ལག་ཕྱིང་བ་དང་མི་འབྲུལ། ཆོས་ར་གང་དུ་
ཡོད་ན་དེར་ཞུགས་ཤིང་ཆན་ཆོས་རྣལ་མ་ཞིག་བསྐྱབས་ཏེ། སེམས་སྟོད་

ལ་བབས་པའི་གངས་ཅན་པོ་མའི་ཆན་པོ་འེ་སེམས་ཁམས་ཡང་དག་
 ཏུ་སྤང་བས་དངོས་གནས་དགའ་འོས་པ་ཞིག་རེད། མཚམས་འདི་ནས་
 ངས་དགོ་ཆན་ཆེ་རིང་རྩོམ་པ་གཉིས་ལ་ཡང་ཁྱེད་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ནི།
 བྱེད་གཉིས་ཀྱིས་དཀའ་བ་བྱེད་ཏུ་བསད། ངལ་བ་དང་ཏུ་བྱེད་སྤྱོད་
 སྤྱུག་སྤྱོད་པོ་འེ་རྩ་བྱིས་གསེབ་ནས་གངས་ཅན་རིག་གནས་ལ་ཤ་ཞེན་ཏུས་
 ཞེན་ཅན་འདི་འདྲ་ཞིག་གསེབ་བྱེད་པ་དེ་ལས་སྤྱོད་པོ་དང་སྤྱོད་བས་བདེ་
 མོ་ཞིག་ཅི་ལ་ཡིན། དེས་བརྟེན་ཤར་རྒྱལ་མོ་རིང་ན་ས་བཟང་གི་རྒྱང་
 འཛིན་མཁན་འདི་འདྲ་ཞིག་བྱུང་བ་ནི། བྱེད་ཆོའི་སྤྱོད་སྤྱུག་དང་འབྲལ་
 ཐབས་མེད་པ་ཞིག་རེད། བྱེད་ཆོ་གངས་ཅན་པོ་ཆན་རབས་ཡིན་པ་
 དང་། བྱེད་པར་ཏུ་དགོ་ཆན་ཆེ་རིང་རྩོམ་པ་དེ་རིང་གི་གྲུབ་འབྲས་ཐོབ་
 པ་འདི་བྱེད་ཆོས་བསགས་པའི་དཀའ་ཆོག་དང་ཁ་འབྲལ་ཐབས་མེད་
 པས་ངས་བྱགས་རྩོམ་ཞེ་ཆེ་ཞེས་ཁྱེད་ཀྱི་ཡིན།

ལྷང་ཞབས་འགྱུར་མེད་ཆོ་དབང་གིས།
 སྤྱི་ལོ་༢༠༠༡ལྷོ་བ་ལ་པའི་ཆོས་ལ།

第一章 悠久的历史 辉煌的民族

关于人类的起源，尽管现在已有科学的解释，但藏族神话却把它与天联系起来，确切地说是与居住于天界的神灵联系在一起的。…………… 9

第二章 神圣的宗教 纷呈的派别

藏族自称“博巴”^{བོད་པ་}，意为居住在“博”地区的“人”，是早在公元7世纪以前就居住在今天藏族地区的一部分古代藏族的自称。…………… 27

第三章 灿烂的文化 鲜明的特点

藏文，即我国藏族文字，是一种拼音文字。公元7世纪吐蕃王松赞干布苦于吐蕃有语言而没有文字，派学者吞米·桑布扎到印度求学，他学成归来后参照梵文、结合吐蕃实际创制了藏文。…………… 49

第四章 千年的佛教 悠远的信仰

“三宝”，即佛宝、法宝和僧宝དཔལ་གྱི་ནུས་ཆེན་གསུམ་གྱི་མངའ་བྱས་དང་། ཆོས་ཀྱི་འདུན་གསུམ་རྒྱུ།。佛教非常重视“三宝”，可以这样说：如果把佛教喻为是一座大厦，那么“三宝”就是支撑它的三根擎天大柱。…………… 61

第五章 歌舞的海洋 别样的风俗

藏民族是一个能歌善舞的民族，素有“会说话就会唱歌，会走路就会跳舞”的美誉。藏族舞蹈种类很多，异彩纷呈，归纳起来大致可分为四大类。…………… 87

第六章 美丽的阿坝 旅游的天堂

居住在大渡河和岷江中上游及其各支流地区的藏族，俗称嘉绒藏族。嘉绒地区从元朝始至新中国成立前夕，实行土司制度。…………… 113

第七章 多彩的康巴 强悍的民族

甘孜州，全称甘孜藏族自治州དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ།，位于四川省西部，青藏高原东南部。1950年12月25日建立西康省藏族自治区，1955年改为甘孜藏族自治州。…………… 193

悠久的历史 辉煌的民族

9

第一章

悠久的历史 辉煌的民族

关于人类的起源，尽管现在已有科学的解释，但藏族神话却把它与天联系起来，确切地说是与居住于天界的神灵联系在一起的。

藏民族的祖先是从哪里来的？

关于人类的起源，尽管现在已有科学的解释，但藏族神话却把它与天联系起来，确切地说是与居住于天界的神灵联系在一起的。有所谓观世音菩萨从其皎洁的心间月轮中现出一个罗刹女与猴结合，生下了六个孩子，从此西藏有了人类之说法；有在诤时之初，佳森王ཐུལ་པོ་ལྷ་མོ་ཅན་之第五子，当他打败茹扎ཏ་མ་ཁྱེ་军时，有

位名叫茹西王者ཏ་ཤི་，他男扮女装随军逃往西藏，居于雪山之中，遂由此而形成一些人类之说法；有“……此间西藏如同印度，疆土与人类等物是从往古住劫（指成劫至坏间一长久时间）以来而有的”之说法；有“由持莲观世音菩萨的大悲事业的光芒，永远不灭地照耀着这雪山丛中西藏的有情，使其如美丽的莲苑繁盛起来。”等等。但据众多史料记载，比较统一的看法是：藏民族祖先居处地最初乃大海，经历漫长岁月后，大海逐渐干涸，长出大片森林，森林中有一猕猴，受观世音菩萨ཐུན་པལ་གཟིགས་感应，和一岩魔女ཐག་མེན་མོ་同居，生下六个子女，即吐蕃远古六氏族ཐུ་གུ་ལྷ་མོ་ཅན་之始，以后逐渐生息繁衍成为藏民族。

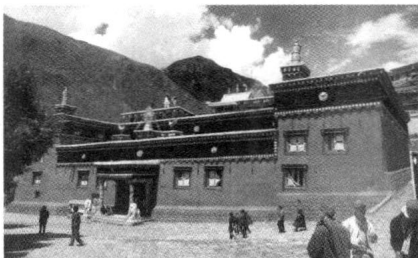
藏族文明起源于何时？现有证据证明：西藏至少有

4000年的文明史。考古学家曾在西藏发现多个旧石器遗址，确认数万年前青藏高原就有古人类生存。20世纪末期以来，科学家在昌都卡若和拉萨郊区的曲贡以及其它一些藏区，相继发掘出作为新石器时代的人类遗物—小口垂腹罐、陶塑猴面像、石梳形器等。而在隆孜县夏拉木石棺墓出土的小口细颈球腹罐，则属于早期金属时代；从而推断出当时已有以农耕为主、畜牧狩猎为辅的原始部落在世界屋脊生息繁衍，并与黄河流域、川西高原先民们有文化交流。

吐蕃王朝是何时形成的？

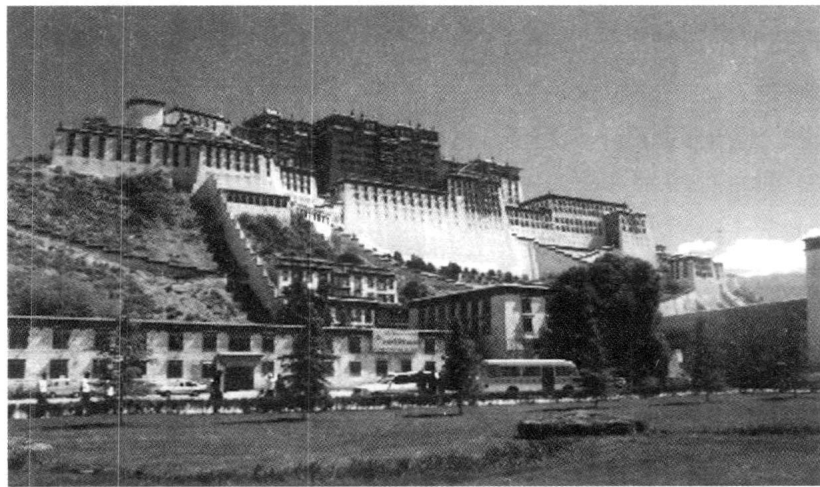
雪域吐蕃有了人类，而它的统治者又是怎样出现的呢？传说观世音菩萨认为，尽管雪域有了人类，也出现了许多小王，但如果雪域缺少诸圣者的加持，没有一位统治者，要想兴起佛教是很困难的。于是就有了护狮王的三儿子到贡布神山的山顶上，沿着木神天梯（或木神之绳）下降到人间，

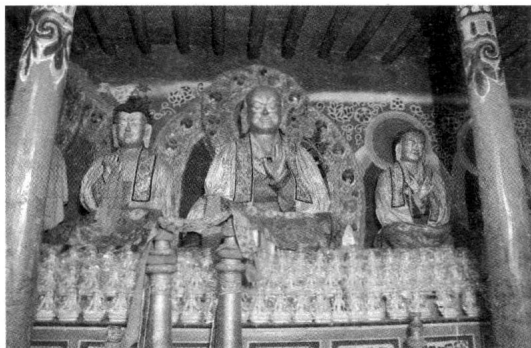
正巧被12名牧童看见。他们问王子：“你是谁”，答曰：“赞普。”又问：“你从什么地方来？”，王子用手指朝天一指。牧童听不懂他的话，感到十分惊奇，就说：“这人是从天上来的赞普，可以当我们的王。”于是将他放在一个木头座位上，用脖颈将他抬回家中，因此得名为聂赤赞普（ཇེ་གཉའ་ཁྲི་བཙན་པོ་藏语意为颈座之王）之神话故事。

这就是创立吐蕃王朝的第一位国王聂赤赞普。藏文和汉文历史文献的记载以及多次考古发掘的成果已经充分证明，远在新石器时代和铜石并用时代，西藏高原便有人类活动。在西藏山南地区有一个土地肥沃，最为适合耕种的叫做雅隆河谷的地方出现了原始居民群（ཡར་ཁྲུང་ས་ཁུང་གཞུང་ཞེས་པ་དེ་ནི་བོད་ཀྱི་མི་རིགས་ཐོག་མར་ས་ཁུང་དེ་ནས་འཕེལ་ཆུས་བྱུང་བ་དང་། གཉའ་ཁྲི་བཙན་པོ་ནས་སྤང་བཙན་སྐམ་པོའི་བར་གྱི་སྲིད་དོན་ཉེ་གནས་ཤིག །为

藏民族早期发祥地区，雅隆一带为聂赤赞普至松赞干布期间的活动中心）。他们在漫长的发展过程中，逐步发明了弓、斧、刀、

甲、矛、盾等工具和武器。形成了若干氏族和部落。后来，其中的雅隆部落较快地发展起来。他们的部落首领就是聂赤赞普（时值战国中期，周显王在位时），也就是后世吐蕃王室的始祖。

到了公元六七世纪，雅隆部落的首领沿袭到达日聂赛
ཁྱུལ་པོ་སྟག་རི་གཞན་གཟིགས་、纳日松赞གནམ་རི་སྤང་བཅན་和松赞干布སྤང་བཅན་སྟམ་པོ་祖孙三代时，他们励精图治，先后征服了其他各部族或某个部族的一部分。并在长期交往、征战和融合的过程中，逐渐形成了独霸一方的统一民族，在辽阔的青藏高原上，建立了强大的奴隶制吐蕃王朝。

松赞干布的主要功绩有哪些？

松赞干布系纳日松赞གནམ་རི་སྤང་བཅན་之子，在吐蕃王朝世系中为第三十三代赞普，他被认为是观世音菩萨的化身。在位期间，建宫室于拉萨布达拉山，先与尼泊尔

联姻，娶墀尊公主པལ་མོ་བཟང་ཁྱི་བཙུན་，后（641年）又与唐文成公主འུན་ཤིང་གོང་ཇོ་和亲，修建了大昭寺ལྷ་ཁྱན་གཙུག་ལག་ཁང་、小昭寺ར་མོ་ཆེན་གཙུག་ལག་ཁང་。唐朝封之为驸马都尉、西海郡王等。诸如此类的历史因素对佛教在吐蕃地区的传播和发展也发挥了至关重要的作用。

松赞干布སྟུང་བཙན་སྐམ་པོ་是我国古代一位杰出的政治领袖。他雄才大略，深谋远虑。在用政治和武力手段统一了青藏高原诸部落后，在吐蕃内部设官定制，划分军事和行政区域，制定法律，采用历法，统一度量衡。特别加强与汉族的密切关系，迎娶文成公主使汉、藏两大民族成为甥舅关系而“合同为一家”。对外加强与邻邦交往，大力吸取汉族及其他民族的先进文化、生产技术和其他方面的经验，推动了吐蕃社会的发展，使吐蕃在政治、经济、文化等各方面都取得了长足的进步。

松赞干布的另一大功绩是创立了藏文。据藏文史书记载，松赞干布有感于内部发展和外部交往的迫切需要，派吞米·桑布扎等人赴印度留学。吞米·桑布扎学成回来后，根据藏语特点，参照梵文字母，创制了藏文，编写了

文法、修辞书多部，对吐蕃文化的发展作出了重大贡献。可以说吐蕃文明的双重特点就是从这一时代开始的。

松赞干布在自己的一

生中，为吐蕃社会文化的发展，为藏传佛教的引进的弘扬都作出了杰出贡献，因而人们爱将其与佛教的转轮圣王联系起来就不足为奇了。

吞米·桑布扎的最大功绩是什么？

吞米是氏族名，桑布扎义为西藏学者，是印度人对他的尊称。藏史称吞米·桑布扎为七良臣 འཕུལ་ལྷོན་མཛེས་མི་བདུན་之一。松赞干布为了发展吐蕃的经济、政治、外交和文化，深感有必要创立一种正规和统一的文字。在他执政初期，曾经两次派留学生赴天竺（今印度）学习文字，但因旅途艰难、气候不适等缘故，

未能如愿以偿。松赞干布不改初衷，最后又派大臣吞米·阿鲁的儿子吞米·桑布扎 ཐུ་མི་སུ་ལྷོ་ཏུ་ཤར་པ་前往天竺。吞米桑布扎克服重重困难到达天竺后，拜精通声明 སྒྲུ་རིག་པ་（即音韵学）文字的大学者李瑾 ལུ་མ་ཟེ་ལེ་ཕྱིན་和拉日巴僧

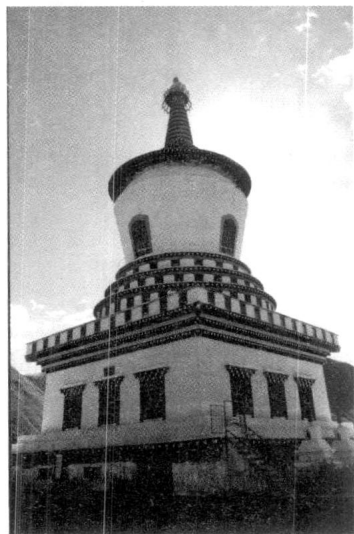

格魯仁·ཇིགས་པ་མེད་ཀེ་为师，精研梵文和佛学，还学就了各类大乘佛经。学成后携带了包括大乘佛经在内的多种书籍返回吐蕃，并参照梵文元音和辅音字母，结合藏语声韵，首创藏文、翻译佛经。

吞米·桑布扎历经千辛万苦创立藏文，使藏民族“开眼”并步入文明社会，这犹如“黑暗中的一盏明灯，给雪域带来不尽的光明”。这就是他的最大功绩！

如何评价赤松德赞在藏族历史上的作用？

八世纪中叶的赞普赤松德赞ཇི་ཤིང་ལྷེ་བཙན་为赤德祖丹ཇི་ལྷེ་གཙུག་བཙན་和金城公主ཐུ་བཟང་གྱི་མ་ཤིང་ཀོང་མོ་之子，吐

蕃王朝第三十八代王，也是吐蕃历史上著名的赞普。他幼年即位（公元755年），上任后为了更好地实行集权统治，大刀阔斧地进行改革，戡定叛乱；下令统计赋税，写定清册；调整官职制度，撤换领兵将领，对所属各部族派设专职官吏常驻督理；增订法律，严明赏罚，旌表武功；对外实施强硬政策，动用武力，扩疆拓土，使吐